

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., 1/2 an
6 cor., 1/4 an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frc., 1/2
an 9 frc., 1/4 an
4 frc. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sămbătă.

Unirea

Insertiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a două
oră 12 fil., a treia
oră 10 fil.

Tot ce privesce fóia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaș.

Fóe bisericéscă-politică.

Anul XIV.

Blaș 12 Martie 1904.

Numérul 11.

EPISTOLA ENCICLICĂ

a Sfinției Sale Papa PIŪ X.

îndreptată tuturor Patriarhilor, Archi-
episcopilor, Episcopilor și Ordinarilor

*din prilejul aniversării a cinci zecia de la desinirea
dogmei despre conceperea nepetată a Maicii lui
Dumnezeu*

PiŪ PP. X.*Venerabili Frați!**Salutare și binecuvîntare apostoléscă!*

(Fine).

De la dragostea lui Dumnezeu trecem la luarea în socotință, că considerarea conceperei celei nepetate a Feciórei póte, să ne îndemne la păzirea legii, carca Isus cu deschilnire a numit-o porunca sa, adeca la a poruncii, ca noi să iubim pe deaprópele, în ce chip ne-a iubit el însu-și pe noi. Semn mare, așa zugrăvesce Apostolul Ioan vedenia, carea i-s'a împărtășit, semn mare s'a vécút în cer, muiere îmbrăcată cu sóreie, și sub piciórele ei luna, și pe capul ei cunună de două spre zece stele.¹⁾ Scie înse fiesce cine că muierea acésta nu însamnă pe alt cine va, fără pe Maria, carea ca Fecióra nevătémată a născut pe Christos capul nostru. — Și muierea, așa continuă Apostolul, și muierea avénd în pán-tece striga chinuindu-se și muncindu-se, să nască.²⁾ Apostolul a vécút deci pe sfința Maica lui Dumnezeu, cum totuși suferia dureri taínice de nascere, cu tóte că ea era deja fericită în cer. Ce fel de nascere va fi fost óre acésta? Ea este nascerea noastră a celor ce sîntem ținúți încă în nemernicia de pe pămînt și avem numai după acésta să ne nascem spre dragostea cea desévărșită a lui Dumnezeu și spre fericirea cea vecinică. Érá durerile ei cele de nascere însamnă dragostea și rivna, cu carea Fecióra vegheză pe scaunul seú împărătesc cel ceresc și cêrcă prin rugăciunile sale mijlocitóre cele neincetate, să efeptuéscă, ca numérul aleșilor să fie deplin.

Dorința Nóstră cea mai ferbinte este deci, ca mai ales cu prilejul acestei serbări estraordinare, carea o facem conceperei celei nepetate a Născétórei de Dumnezeu, toți să se siléscă după dragostea acésta. Cu câtă asprime și turbare nu se asupresce și în clipa acésta Christos și sfința lui religie! Căți nu sînt în primejdia învederată de a fi amăgiți de rătăcirile aleșuitoare și de a căde de la credință! Pentru aceea cel ce i-se pare,

că stă, să țiea aminte, ca să nu cadă.¹⁾ O de s'ar întrepune toți la Dumnezeu cu rugăciune și cu cerere umilită, ca aceia, cari s'aă abătut de la adevér, cu rugăciunea mijlocitóre a Maicii lui Dumnezeu să se întórcă la schimbarea mai spre bine a minții! Dórá scim din esperință, că rugăciunea, dacă e spriginită de dragoste și ajutată de întrepunerea Feciórei, nici o dată nu rămâne fără de rezultat. Adevérat că Biserica va fi combătută și de acum înainte și în tot de una; că se cade, să fie și erese, ca cei lámuriți să fie arétați între voi.²⁾ Dară Fecióra încă va fi cu noi, chiar și în stările cele mai desperate, ea va urma mai de parte lupta, carea o a început de la conceperea sa începénd, așa că în fiesce care zi va puté, să se zică despre ea: Astăzi a sfărmat ea șerpelui capul.³⁾

Pentru ca deci priň ajutoriú mai bogat al darului celui de sus să ni-se dea putința, ca noi cu cinstirile, cele ce în decurgerea anului acestuia le aducem Mariei în măsură mai bogată, să împreunăm și urmarea virtuților ei, și pentru ca și Noi încă să putem pune la cale în chip cu atât mai energic propusul Nostru de a inoi tóte în Christos, am hotărít, ca și Noi urmând obicinuirea Înaintășilor Nostri cea dintru începutul pontificatului lor să concedem iumii catolice întregi o indulgință estraordinară în formă de iubileu.

Așa dară cu încredere în mila atotputernicului Dumnezeu și în ancoritatea sfinților Apostoli Petru și Pavel și în virtutea plinirii de putere de a lega și deslega, carea de și fără de vrednicie Ne este împărtășită Nóuě, concedem și împărtășim tuturor și fiesce căruí creștin credincios de ambele sexe o indulgință plenară a tuturor păcatelor. Indulgința acésta deci pot, să o dobîndéscă locuitorii Cetății Nóstre, ori cetătorii ei, dacă din timpul de la Dumineca cea dintăiú a Păresimelor, adecă de la 21 Februariú începénd până în 2 Iuniú, adecă până la serbătórea Trupului Domnului inclusive, vor cerceta de trei ori una din marile basilice patriarhale și acolo după intențiunea Nóstră se vor ruga lui Dumnezeu câtă vreme cu evlavie pentru libertatea și înălțarea Bisericii catolice și a acestui Scaun Apostolesc, pe cum și pentru stîrpirea ereselor și întórcerea ereticilor, pentru concordia domnitorilor creștini și pacea și unirea poporului credincios; dacă mai de parte în acela-și timp, dară nu în zilele, cari nu sînt statorite ca esceptiuni din dispensarea de la aju-n, ajună odată pe lângă continere de la mán-carea de cárnuri și după mărturisirea păcatelor în taína pocăinței primesc sfința Cuminecătura. Érá aceia, cari petrec ori unde afară de Cetatea eternă, pot, să se împărtășéscă în aceea-și indulgință, dacă în timpul celor trei luni amintite ori și pe lângă intrerumperea amintitelor trei luni, pe cum vor afla de bine și vor rindui Episcopii pe sama credincioșilor, dară în tot cazul mai înainte de 8 Decembre, vor cerceta de trei ori biserica catedrală, de cum va este în comuna locuinței lor, ori în lipsa ei cel puțin

biserica mai de frunte, și vor sevărși cele alalte lucrări bune rinduite. Tuturor acestora, o zicem încă odată, le împărtășim indulgință plenară a tuturor păcatelor lor, cu invoirea, ca indulgința acésta, carea se póte dobîndi numai o dată, în chip de rugăciune mijlocitóre să se póta aplica și sufletelor, celor ce unite cu Dumnezeu întrú dragoste au ieșit deja din viața acésta.

Tot asemenea permitem, ca călătorii pe mare și pe uscat, după ce s'au întors la locuința sa și au sevărșit lucrările rinduite, asemenea să se póta împărtăși în indulgința acésta.

Érá confesarilor, cari acum sînt aprobați din partea Episcopilor seí competenți, le dăm plenipotența, ca pe sama călugărilor, pe cum și pe a tuturor acelora, cari nu pot, să plinéscă lucrările rinduite, și pe a pruncilor referitoriú la Cuminecătura, dacă încă nu se admit la ea, să póta schimba lucrările bune amintite și rinduite mai la deal în alte lucrări evlaviose.

Tuturor și fiesce căruí creștin, fie din statul mirenesc ori clerical, în lume ori în mánăstirea ori căruí ord ori a vre unui institut mánăstiresc, chiar și dacă acestea ar avé, să se determine cu numele, le dăm afară de aceea încuviințarea și plenipotența, ca ei cu scopul de a dobîndi indulgința acésta să-si póta alege de confessariú pe ori care preot, fie călugăr ori preot de mir, numai să fie în vremea acésta aprobat ca confessariú, carele să-i deslege de păcate, dară numai pentru data acésta și numai pentru forul consciinței, dacă ei în decurgerea timpului statorit și cu scopul de a dobîndi iubileul și de a plini lucrările rinduite vor veni la dinsul, să se mărturiséscă. Plenipotența acésta are valóre și pentru călugărițele, novítele și alte femeí, cari tráesc în mánăstire, dacă confessariul e aprobat spre a asculta mărturisirile de călugărițe. — Confesarilor acestora le împărtășim deci puterea de a deslega de escomunicare, de suspensiune și de alte pedepse și censuri bisericéscé, fie acelea dictate din partea legii ori dintr'a óre cărei persóne din ori și ce motiv, chiar și dacă deslegarea lor este rezervată Ordinarilor locului și Nóuě, Scaunului Apostolesc, chiar și în casuri, cari se țin „în chip deschilnit“ de rezervarea superiorității bisericéscé, chiar și a Papei și a Scaunului Apostolesc; imputernicim pe confessarii aceștia mai de parte, să deslege de tóte păcatele și greșelele, chiar și dacă sînt rezervate Ordinarilor și Papei; înse numai după impunerea unui canon de mán-tuire și cu îndatorirea, ca să satisfacă tuturor pretensiunilor legale, și dacă e vorba despre eresă, atunci cu porunca aceea, ca să se lapede de ea cu jurámint și să o revóce; dăm confesarilor mai de parte puterea de a schimba în alte lucrări evlaviose și de mán-tuire ori ce jurámint, chiar și cele făcute cu jurámint și rezervate Scaunului Apostolesc (afară de juruínța curățeniei, a întrării în vre un ord și de juruínțele, cele ce cuprind o îndatorire față cu un al treilea, de cum va acesta o a primit); în sfărșit dăm confesarilor plenipotența, ca pe cei ce se mărturisesc, cari au primit ordurile bisericéscé ori se țin de vre un ord, să-i dispenseze de la ori ce iregularitate taínică, în carea au cădút numai în

¹⁾ Apoc. 12, 1.
²⁾ Apoc. 12, 2.

¹⁾ I Cor. 10, 12.

²⁾ I Cor. 11, 19.

³⁾ Off. Imm. Concept. in II. Vesp. ad Magnif.

urma desprețuirii censurilor, și cărea i-ar împedeca de la deprinderea ordurilor primite ori de la primirea de orduri mai înalte. Nu avem înse în gând, ca prin sancționa de față să absolvăm de la vre o iregularitate, fie aceea notorie ori ascunsă, carea este efectul vre unui delict, ori al vre unui defect, ori al vre unei incapacități ori inhabilități legale. Tot asemenea nu avem în gând, să derogăm în vre un chip Constituțiunii aceleia și adausurilor ei esplenitoare, care o a dat Benedict XIV de fericită amintire și se începe cu cuvintele „Sacramentum poenitentiae”; mai pe urmă vom, ca scrisoarea acasta să nu potă și să nu fie înțeles a favorisa în vre un chip pe ore cari creștinii, cari cu numele au fost supuși escumunicațiunii, suspensiunii ori interdictului din partea Noastră și a Scaunului Apostolesc, ori din a vre unui prelat și judecătoria bisericesc, ori prin sentință publică au fost declarați căduți în pedepse și censuri, fără numai în cazul, dacă ei în intervalul timpului amintit mai la deal au prestat satisfacție ori s'au înțeles și împăcat cu aceia, pe cari îi privesc.

Afară de aceea mai dăm de scire voința și incuviințarea Noastră, că și în decurgerea timpului iubileului acestuia ori cine se pôte folosi de privilegiul de a dobândi ori ce fel de indulgențe, chiar și de cele plene, cari s'au conces din partea Noastră și a Înaintașilor Noștri.

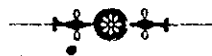
Inchiâm acum scrisoarea acasta a Noastră exprimând din nou sperarea, carea este tare întemeiată întru inima Noastră, că sub înfruntarea iubileului acestuia estraordinar, carele l-am publicat sub scutul nepetatei Feciore, se vor întorce foarte mulți de aceia, cari durere s'au despărțit de Isus Christos, și că în poporul creștinesc își va lua avânt nou dragostea față cu virtutea și cu evlavie. Când Înaintașul Nostru Piū mai înainte de acasta cu cinciseci de ani publicase conceperea nepetată a Feciorei ca dogmă de credință, atuncia pe cum am amintit deja, se vedise o îmbelșugare estraordinară a darului, carea s'a împărțit lumii întregi și crescând sperarea și încrederea întru Fecióra Maica lui

Dumnezeu a dobândit și religiozitatea poporului protutudența o crescere îmbucurătoare. Pentru ce n'am puté și noi, să sperăm pentru viitorii asemenea bine ori un bine încă și mai mare? E adevărat, că zilele, în cari trăim, sânt fatale, și noi încă putem, să zicem cu profetul: Nu este adevăr, nici milă, nici cunoștința lui Dumnezeu pe pământ. Blăstem, și minciună, șiucidere, și furt s'a versat pe pământ.¹⁾ Dar este în acest potop de rele se arată privirii noastre: curcubeul, milostiva Fecióra, și se pune împăciuitoare între Dumnezeu și între oameni. Curcubeul meu îl pui pe nor, și va fi semn de legătură vecinică între mine și între pământ.²⁾ Să lăsam, ca viforul să turbe, și cerul să se îngrope în noapte neagră, dară nici când nu vom, să ne desbărbătam. Privirea la Maria împacă pe Dumnezeu, și el ne va fi milostiv. Și va fi curcubeul meu pe nor, și-l voi vedé, ca să-mi aduc aminte de legătura cea vecinică.³⁾ Dacă ne punem încrederea în Maria, în ce chip și avem, să o facem, mai ales acum, când cinstim mai cu rivnă conceperea ei cea nepetată, atuncia vom și vedé și esperia, cât de preaputernică este Maria, carea a sfărmat șerpului capul.

Ca chizeșie a darurilor acestora ceresci, Venerabili Frați, vă împărțăm vouă și poporilor vostre din totă inima binecuvintarea apostolăscă.

Dat în Roma la sfântul Petru în 2 Februarie 1904., în anul dîntăii al Pontificatului Nostru.

Piū PP. X.

Unirea Românilor Macedoneni cu biserica Romană.

(Continuare.)

Prelaților greci nu le-a fost de ajuns persecuțiunea, desfășurată în contra Românilor și a unor preoți, cari nu împărțiasă

¹⁾ Os. 4, 1 ur.

²⁾ I Moisi 9, 13.

³⁾ I Moisi 9, 16.

sentimentele elinesei. — Acesti Apostoli falsi ai lui Christos pentru aducerea la îndeplinire a scopului ce urmăresc, n'au cruțat nimic, să mers cu înverșunarea lor până acolo, că au călcat și dogmele creștinesci.

Actul odios, comis de Episcopul Alexandros al diecesei Ohridel și Prespel, ar fi atras după sine eliminarea sa din sinul bisericii ca un apostat, dacă acest act s'ar fi săvârșit în sinul bisericii ortodoxe — unită a Românilor. — Dar la greci totul este permis, când este vorba pentru realizarea ideii panelenismului; de ore ce prin șovinismul lor orb și sălbatic și-au permis până a declara prin gura preiaților incuși și corupți, că Dumnezeirea numai în grecește vorbește. Ce stupiditate grecească! La această stupidă declarație din partea S. S. Episcopul Alexandros, am avut prilejul să asist, ascultându-l pronunțând cuvintele: *Υιοι μόνι ο θεός μόνου ελληνικήν γλώσσαν ομιλεί.* (Dumnezeu numai limba grecească o vorbește) rieuum tementie! și alte neroșii, nepermise pentru un prelat, ce scie a se respecta și a-și păstra darul dumnezeesc, adresate locuitorilor români din comuna Gopești, unde la 1890 venise nepoftit ca să săvârșescă serviciul divin în biserică, cu ocazia patronului bisericii „schimbarea la față.”

Fără a mă ocupa de astă-dată de luptele Românilor din comuna Clisura, cari au bătut și smuls barba în biserică a Protosinghelului grec, ce venise să oprască a se ceti apostolul în limba română, cum și din alte comune românesci, voi releva aci numai o faptă blamabilă și necreștinescă, ce a săvârșit însuși Episcopul Alexandros în comuna Gopești la 1890.

Ca în toate comunele românesci, locuitorii din comuna Gopești au ridicat din

FEUILLETON.

Animalele — simbóle.

— după Dr. I. Sz. —

În colónele „Unirii” am fost dat deja câte-va simbóle din catacombe: Prea sfiinta Treime în catacombe.

Va fi interesant să cunoșcem câte-va și despre Sfinți. Publicul — cam de regulă — nu-si bate capul cu însemnarea simbolică a figurilor de animale, ce să intilnesc pe lângă ale Sfinților, cu toate că aceste de multe ori dau înțelesul vieții acelor. Așa de ex. ursul.

În vedenia împăratului David imperiul persic e simbolizat prin urs, iar cel babilonic prin leu. De aci vine, că în picturi și sculpturi aflăm lângă figura lui David și ursul. Dar ursul se dă și ca însoțitorul diavolului. Îl mai intilnim apoi pe icónele Sfinților, însemnând aruncarea lor înaintea fiarelor sălbatice. Legende ne spun și aceea, că urșii înaintea unor Sfinți devenira păstori, ba le serviră acelor. Așa sf. martiră Columba (+273) în chipul său vechi, păstrat în biserică din Kōin, închinată șie, conduce ursul de lanț. Cadavrul sf. Dionisie (+870) îl păzesc pe urs. Acolo intimpinăm ursul și lângă sf. Umberto, Florențiu și Corbinian. Despre sf. Maximin din Trier spune legenda, că i-a servit un urs. I-a fost călăuz în drum, ba i-a dus și povóra.

Mal aflăm ursul și lângă sf. Gal, eremitul, căru a se supunea. E știut, că sf. Gal era patronul cantonului Sanct-Gallen din Elveția. Frideric șvabul înființă la 1215 ordn ursulin, pentru că la alegerea de împărat Elvețienii votară pentru el. Membrii ordnului purtau pe lanțul de aur un urs negru emailat, ca simbol al sf. Gal.

Cănele însemnă fidelitate și trezvie și pe tablourile sfinților. Și înaintea tinărului Tobia a umblat căne. S. scriptură scrie și despre săracul Lazar, că îl lingea cãni ranele. „Cãni muți” al lui Isaia s'au înțeles și despre păstori lași ai bisericii. Templarii din Bretagne aveau de insignii un căne cu șgardă durmind, cu inscripția: Non omibus dormio; — nu dorm pentru toți.

Pe un vechi tablou din Braunschweig aflăm virtuțile, simbolizate prin câni de vinat, conduși de ânger. Pe vechile staluri canonicali din Erfurt câni de vinat al Archangelului Gavril sânt: credința, speranța și iubirea. Pe pietrele sepulcrali din evul mediu fidelitatea e simbolizată prin căne.

Lângă s. Bernard de Clairvaux era datina a se zugrăvi coșniță și căne. Cănele simboliza trezvia și fidelitatea preoțescă. Pe chipul sf. Dominic zugrăvit de Luca din Leyden, atributul Sfințului e un căne, care ține în mână o faclie aprinsă. În biserică Santa Maria Novella din Firenze este un tablou, pe care nește câni peștriți fugăresc lupii de la turma Domnului. Pe sf. Benigmont, apostolul Burgundiei (+178) și pe sf. Sira (+558) îl incuțară între câni flămândi, dar aceștia nu l-au atins.

Mal adese se aplică cănele în tablourile s. Lazar și s. Rocus.

Sf. Lazar fu ales de patron al leproșilor. În evul mediu leproșii aveau un spital în Ierusalim, numit s. Lazar. În Valenția îl păstră amintirea insula s. Lazar, unde se cladi spital deosebit pentru cătătorii spre Orient. Acesta purta numele stulul Lazar, și de la el îl împrumută și insula. S. Rocus muri la 1327. Îngrijind pe bolnavii pestilențioși, se îpi boia și de el. Un chip din Valenția îl represintă zăcând în pădure, chinuit de înfricoșata boia. Nime nu se află în juru-i, numai cănele se u lingea ranele. De regulă cănele e acolo lângă el tot de una cu pâne în gură.

Iepurele îl asemăuă sf. Augustin cu sufletul penitent. Legendele Sfinților amintesc adese ori iepurele. La chemarea s. Francisc de Assisi iepurii se apropiară prietenoși și-l însoțiră. Pe o ferestă din catedrala de Paderborn se află trei capete de iepure. Sânt sculptați așa, că urechia dreaptă de la fie care e tot odată urechia stîngă a celui alalt, având toți trei numai trei urechi. Acosta se pare jocărie dar are o însemnătate mal adîncă, căci simboliză pe Preasfiinta Treime. Simbolul pascal al iepurelui își are originea din Germania. Tot obicei german e și colacul de Paști în forma iepurelui. După ce simbolică creștină nu-l arată însemnarea, trebuie să deducem, că se derivă din epoca antecreștină.

Calul încă se intilnesc pe chipurile creștine ca atribut al călărețului Sf. Martin era soldat de cavalerie, sf. George cavalier, deci sânt reprezentați călări. Sf. Martin în poziția când își dă jumătate mantana cerșitorului, iar sf. George, când de pe cal omoră hidra. Acolo aflăm calul și lângă s. Lehardus. El își căștigă multe merite în-

fondurile lor proprii o biserică monumentală cu firman de la stăpânire, ca fiind românească, cu o tablă pe frontispiciul bisericii, că biserica este zidită de Români, cu pictura și inscripțiunile interioare exclusiv în limba românească. — Odată terminată și sfințită biserica, în lipsa cărților bisericesti în limba românească și a cântăreților, Românii au fost nevoiți să se servescă cu cărțile grecesci, până la procurarea celor românești. — Prelatul grec, profitând de această lipsă și luând înțelegere cu câți-va renegați și salariați de silogurile grecesci, a început a vîri zizanie printre locuitorii, că în biserică nu e permis a se introduce limba spurcată a Vlahilor, prin această s-ar comite un sacrilegiu.

Românii, cum din fire sînt prea răbdători, au avut mult de îndurat cu șicanele și tertipurile grecesci, până când și-au procurat cărți românești și după multe certuri și bătăi repetite în biserică între ambele partide de români naționaliști și români renegați, zisi grecomani, au reușit a introduce în biserică limba strămoșească, avînd doi preoți naționaliști în extremis și cântăreți buni.

Grecomanii, ațîțați de agenții grecismului, de multe ori s'au încercat a turbura serviciul divin, dar au fost puși la rezon de falanga românească.

În disperarea lor au comunicat de multe ori Episcopului, că elenismul a perdut biserica din Gopești.

Prelatul, deși știa de mai înainte, că nu mai are puterea și prestigiul de a opri pe Români, totuși trufaș ca ori ce călugăr fanariot se hotărăse în cele din urmă a descinde de la reședința sa din Crușova și (la 1890) vine la Bitolia, unde în urma înțelegerii ce a avut cu Mitropolitul eparchiei Pelagoniei se decise a veni în persoană la Gopești, creștînd, că prin prezenta sa le va impune Românilor respect față de fețele bisericii grecesci. S'a înșelat amar de tot. — Au trecut acele timpuri de aur și belșug pentru călugării fanarioți, când creștinii în ignoranța lor se prosternau ordinelor și de-lațiunilor lor.

vătînd poporul agricultură, din care cauză și fu ales de patron al agricultorilor în mai multe părți. În Bavaria îl țin de vindcătorul cailor. La ziua sa, 6 Novembre, agricultorii din mai multe ținuturi se duc călări în peregrinaj.

Unicornul, acest animal mitic, pe care sigur îl vădura în închipuirea cei vechi pe urma nasicornului, ori a bibolului sălbatic, în simbolica creștină însemna învingerea asupra iadului și a morții și ca atare se prefăcu în simbolul lui Christos. Cu asta e în legătură și străvechia poveste, că unicornul numai o fecioră îl poate prinde, deci era socotit ca simbol al verguriei și ca atare raportat la Precurata Fecioră Maria.

Cornul unicornului, despre care se credea, că face ori ce venin inofensiv, deveni simbolul crucii lui Christos. Ast fel ajunse în multe broderii de pe ornatele sacre. Pe sf. Iustina martira o depinseră cu palm de Bardon și în societatea unicornului, vrînd să-l arate verguria. Tot cu însemnarea această îl aflăm și în desemeările virtuților creștine. Deveni asemenea simbolul singurătății și a modestiei monachale.

A. M. P.

Profitînd de apropierea zilei patronului bisericii (6 August) avisează autoritatea polițenescă din Bitolia, că în interes de serviciu doresce a se duce la Gopești, care imediat din ordin superior îl încredințează un polițaiu și 4 jandarmi turci.

Asigurat din partea autorităților pornește cu alaiu din Bitolia spre comuna Gopești, fără a fi poftit, ca de obicei de Epitropia bisericii; și în sara de 5 August 1890 sosese în comună, nu ca un reprezentant al bisericii, ci ca un vrăzmas huluiit de toți afară de câți-va renegați, care i-se prosternau și se credeau victorioși de sosirea S. Sale Episcopului.

După câte-va cîsurî de la sosire, vedem, că S. Sa invită la dînsul pe toți fruntașii comunei, cari n'au întârziat a se prezenta, nu din dragoste, ci mai mult din curiozitate.

Prelatul nostru, ca ori-ce prelat grec, prin firea lui viclînă, începe a le ținea un fel de logos, prin care zice, că este adînc mâhnit de desbinarea provocată în sinul fiilor sîi spirituali, de când cu blăstămata propagandă românească și prin întrebuițarea multor neroșii, a avut tureni în cele din urmă a se exprima că, dumnezeirea vorbesce numai în limba grecească. — S. Sa credea, că persoanele, cărora se adresa ar fi dobitoce, dar era găsit locul și timpul de a se da pe față matrapazlăcurile grecilor, respingînd Români cu demnitate debitările sale și ale agenților lui.

Retrăgîndu-se fruntașii noștri nu se luase nici o rezoluție de o cam dată și nici nu se scia ce atitudine ar fi luat Episcopul în urma răspunsului categoric, dat de Români.

La orele 8 sara S. Sa trimite pe vistavoiul comunei la Epitropia bisericii, cerîndu-le cheile bisericii. — Epitropia răspund, că cheile bisericii sînt încredințate primarului Dimu Cuși. — Trimite imediat la primar spre a-l înmîna cheile. Primarul spune: cheile bisericii nu le pôte încredința nimînui; dacă S. Sa doresce a se duce la biserică, toate intrările bisericii sînt deschise în timpul nopții, fiind privighere.

Ce scop urmărea prelatul cerînd cheile? Scopul lui înse a fost ghicit de Români.

S. Sa odată stăpîn pe chei, imediat închidea biserica dacă ar fi auzind cîntîndu-se în românește, cum s'a întîmplat și în alte localități de alți prelați greci.

Înfuriat peste măsură de refuzul Românilor, călugărul nostru plînnese peste noapte altă stratagemă spre a proceda a doua zi dimineața în timpul serviciului divin, când toată lumea din comună și din împrejurimi era nerăbdătoare să vadă atitudinea sa; — dar și Români s'au consfătuit cum să procedeze la caz de provocarea unui scandal în biserică.

A doua zi dimineața (6 August) biserica și pridvorul era înțesat de lume curioasă așteptînd nerăbdătoare desfășurarea evenimentelor. Privirile tuturor erau spre strada principală, pe unde trebuia să vie Arhierul. Se anunță venirea. Se face un tumult în mulțime, fie care nu își dădea sama ce va rezulta. În fine se zărește întîi gendarmii turci și paznicii comunei cu armele la umăr, apoi Episcopul pășeste încet pe jos, avînd la dreapta pe polițaiu, pe primar și consilierii comunali; iar la stînga pe

dascălul grec Darda (un român renegat și înecat tot din comuna Gopești) și apoi venea toată plebta, și drojdia societății.

Un Român Macedonean.

(Va urma).

Rutenii și schisma. Rutenii din Ungaria s'au unit cu biserica Romei în secolul al XVII (1649), și au rămas credincioși Unirei. În timpul din urmă înse s'a observat în unele parochii rutenești înclinarea spre a se desbina de biserica Romei și a trece la schisma foțiană. Comuna Iza din Maramureș a și trecut, și episcopul sârbesc din Buda le-a trimis preot nennit, care face propagandă în jur. Agitațiunii pentru neunire curg și în comitatele Bereg și Sáros. Foile magiare și jidano-magiare au dat un alarm din incidentul trecerii unor ruteni la schismă. Ar trebui să ne bucurăm, că și aceste foli o dată cel puțin manifestă durere pentru biserică. Bucuria înse ne conturbă motivul din care porcede presa magiară liberală în reprobarea schismei. Ele, în totă afacerea privesc numai propaganda panslavistă a Rutenilor reînțorși din America; iar durerea proprie nu o simt, pentru defecționarea Rutenilor de la biserica catolică, unica mîntuitoare, ci se tem, că trecînd Rutenii la schismă mai cu greu se vor puté magiarisa. Presa catolică, în ce privesce magiarisarea Rutenilor e de acord cu cea liberală, în cât se ocupă înse cu cauzele defecționării Rutenilor ea judecă lucrul mai obiectiv. Publicistul Petrassevich Géza, care cunoște bine poporul rutean, în revista „Egyházi Közlöny“ Nr. 7 din 12 Febr. a. c. consideră cauza defecționării din punct de vedere religios, economic și etnic. El zice, că din punct de vedere religios, mișcarea e de tot puțin periculoasă. Aici religiunea e proprie numai pretextul de a-si manifesta poporul Rușilor micî pe față și în un chip hotărît nemulțămirea sa multifară. A stricat mult poporului și America. Aici pe Rușii micî l-a îmbrățoșat propaganda rusescă. Apoi impregnat cu idei schismatice, economicesece mai bine situat și mai deșteptat reînțorcându-se acasă Rusul poftesece de la preotul său, că nu numai el să presteze preotului lectical și alte competente, ci și preotul să-i dele ceva în cele spirituale și să-l apere în lupta economică contra cămătarilor jidanî.

„Acésta înse preoții au făcut numai în măsură foarte mică. Și acésta e așa zicînd genesă la tóte. Preotul gr.-cat. rusesc e om inteligent, cult. Apartine clasei mijlocie magiare, căci limba de conversare atît a casă cât ori și unde îi este cea magiară. Dar e un element, care nu se scie acomoda nici tracta cu poporul. Vederile politice porcedînd din propriul interes familiar și le manifestă aderînd la tóte guvernele; cu dominațiunea tinară a administrațiunii publice de comun consimte și-si lasă poporul a fi liber exploatat de cătră camătarul jidan. În privința acésta sînt rari, de tot rari excepțiunile. Poporul înse — mai ales de la America în cóce — e chiar contrariul. Așa preotul și poporul trăsesc în dușmănie vecinică; preotul desprețuece în poporul său pe „rosznyák“ și-l consideră de inimic înăscut al nădrăgarilor, iară poporul a suferit cu inima plină de amarăciune. A suferit, până ce n'a cunoscut încă America. Acloa a

vădut, că a fi „rusnăc“ nu e rușine și re-
tîntors a casă dă pept cu preotul său. Prima
manifestațiune a acestui conflict, ce pōte fi
alta, dacā nu denegarea competențelor ma-
teriale ale preotului. Acestea înse nu i-le
pōte denega în altă formă, de cāt repășind
din sinul bisericeii. Așa darā nu convingerea
religiōsă, ci numai conflictul politic și eco-
nomic cu preoții e cauza mișcării schiz-
matice din Maramurēs. De aceea nici nu o
considerăm de periculōsă. Din punct de vedere
economic e de puțin moment mișcarea.

„Cā erupțiunea nemulțămirei s'a ma-
nifestat în desbinarea de la catolicism, cauza
e evoluțiunea de rasă. Și acēsta e momentul
cel mai periculos în mișcare. Separarea de
rasă în Ungaria la Sērbii, Romāni și Slovaci
a pornit în același timp, în 1848. La Șvabi
și Lunievați nu de mult s'a arētat sporadice,
la Ruși-mici acum se pornesc căci dacā
vom reduce la cauza ultimă, mișcarea schiz-
matică din Maramurēs nu e alta de cāt ma-
nifestarea inconștientă la aceea, că poporul
se simte a fi rus. Acēstă rusitate voește să
o demustre în afară prin primirea religiunii
de stat al marelui imperiū rusesc.

„Cā și la rusime se manifestă și încă
se manifestă în atare mod evoluțiunea etnică,
în aceea nici de cum nu pōrtă vina însuși
poporul rusesc. Ci în rîndul întăi e de
vină administrațiunea comitatensă. În al
doilea rînd magiarisarea nebunōsă și pro-
vocătōre prin forțata statificare a școlilor
și în rîndul al treilea preoțimea cări le
sprijinesc acestea. O probēză acēsta și im-
prejurarea, că mișcarea numai acolo se pōte
observa, unde preotul e liberal și se află
școlă de stat, din contră acolo unde poporul
și preotul sînt una, acolo nici urmă nu e de
mișcare.“

Aceste constatări cu privire la agita-
țiunea schismatică dintre Ruteni le face un
distins publicist magiar, care cunoște perfect
împrejurările, între cari trăiesc rutenii. Le-am
reprodus, fiind că le aflăm de tōrte instruc-
tive pentru clerul nostru mai ales din acelea
părți ale Provinciiei mitropolitane, unde po-
porul romān viețuește aprōpe între aceleași
condițiuni economice, sociale și religiōse
ca și poporul Ruteni. La noi dacā începe
defecțiunea în acelea părți se împedecă
mai anevoie de cāt la Ruteni. Decī ca po-
porul în necasul său să nu-și rēsbune asupra
bisericeii, părăsindu-o, preoții să fie una cu
el și să-i apere după interesele pe tōte te-
renele, să fie adevērați părinți al poporului.

Un eșec al activiștilor romāni. Acti-
viștii romāni din jurnal „Tribunei“ de la
Arad au publicat cu sēptēmāni înainte can-
didarea lui *Dr. Ioan Suciū*, de deputat cu
program național (programul conferenței de
la Pesta) în cercul Nădlacului. S'au ținut
vorbit, au ieșit la fața locului dñii *Dr. Vlad*,
Rusu Șirianu și *Dr. Suciū* și după scrisese
foii de la Arad biruința lui *Dr. Suciū* era
sigurā: chiar și Slovaci și Sērbii se agi-
taseră pentru candidatul partidei romāne.

Din nefericire înse Romānii au fost
trași pe sfōră.

Un notar pensionat cu numele *Rusu*,
care era concredut cu prezentarea candi-
daturii dlui *Suciū*, a întăriat cu intenție și
a făcut insinuarea acēsta numai după tre-
cerea timpulul fixat. Din cauza acēsta amă-
răciunea în tabăra romānilor a fost de ne-

descriis. Notarul *Rusu* s'a dosit, cāt nime
nu-l află. Se spune, că planul acesta a fost
premeditat și a fost cunoscut și de preotul
gr.-or. *G. Marcovici*. Romānii supērați peste
mēsura au hotărīt să se abștină de la vot.
Ast fel nelărunind nici unul din cei trei
candidați majoritatea recerută, se va face
balotagiū între candidatul liberal și kos-
suthiet

Miseriile luptei parlamentare în numai
la început. Cine pōte să le afle de odată
pe tōte? Începutul s'a făcut și e destul de
desamăgitor.

Politica contelui Tisza.

Trebue să mărturisesc sincer, că atunci
când dnu prim-ministru *Tisza* și-a ținut în
parlament vorbirea de program, în primul
moment, simțiam căldura unui sentiment de
satisfacție și bucurie.

Nemaghiarii fac aprōpe (aci a fost
contele *Tisza* numai „aprōpe“ de adevēr)
jumătate din numărul total al locnitorilor,
— naționalitățile au drepturi multe, cari
trebuie respectate și alte declarațiuni și cons-
tatări de felul acesta a făcut noul prim-
ministru.

A spus ceva nou? Ne-a făcut con-
cesiuni? Nimic din tōte acestea. Nou a fost
numai împrejurarea, că cuvintele acelea au
fost rostite de prim-ministrul Ungariei. Un
lucru neobișnuit la noi, căci de la *Deák* și
până azi — trebue să recunosc — nu s'a
mai auzit un ton atāt de conciliant din
partea șefilor de guvern.

Dar după ce m'am recules din prima
emoțiune și m'am dat samă de realitate,
am vădut că vorbele acelea sînt frumoșe și
ademenitōre, dar sînt numai vorbe; sînt
frase drăgălașe menite să ne îndulcēscă
menite să ne prindă ușor în cursa politică
a guvernului. Căci ce am vădut? Contele
Tisza n'a cutezat nici măcar să pomenēscă
legea despre egala îndreptățire a naționa-
lităților. Deși, dacā cuvintele lui *Tisza* erau
sincere, și dacā avea gāndul curat și voință
tare de a lucra în consonanță cu vorbele,
trebuia să se provōce negreșit la legea care
dă drepturi, unde să însurā precis ce putem
pretinde și ce datorințe are guvernul țării
față de noi.

Între împrejurări normale, într'un stat
de drept ar fi acēsta absolute de prisos.
Că există cūtare lege? — acēsta o știū
celi interesați. Că să execută? — asta e de
la sine înțeles! Dar la noi? La noi înse
unde guvernele (tōte de-a rîndul) au avut
cutezanța să desconsidere drepturile nōstre
garantate de lege, la noi unde guvernele
au putut să comită nepedepsite acest furt
de drepturi, la noi unde popōrele nemagiare
au fost destul de lașe, ca să privēscă cu
zimbet rece neexecutarea unei legi în vi-
gōre, — zic, într'o ast fel de țară, între
ast fel de împrejurări, are datoria fie care
guvern să declare curat și hotărīt, dacā vrea
să eșecute o lege fundamentală a țării
său nu?

În chestiunea naționalităților, despre
acēsta trebue să vorbēscă mai întăi fie
care guvern. Ca să fim cu toții în curat.
Căci care guvern denegă eșecutarea unei
legi în vigōre — unde și alt cum puțin
drepturi ni-să garantēză — nu pōte să fie
condus față de noi, de cāt de celea mai

dușmānesci simțēminte, nu pōte avea alt
gānd, de cāt zādārnicea ori cărei mișcări
și progres național; scopul final a unei ast
fel de politici, este fără îndolōlă: stîrpirea
de pe acest pămînt a popōrelor nemagiare.

În acest cas — natural — nici noi nu
putem sta cu mînile în sin. În contra unui
ast fel de guvern vom lupta cu tōtă energia.
Vom fi siliți să ne folosim de tōte mijlō-
cele legale, ca să întărim cetatea nōstră și
să slăbim poziția guvernului; să dăm con-
cursul nostru ca să-l trāntim de acolo, unde
au loc numai bārbații de stat cu destulă
pricepere și inimă, pentru a utiliza puterea
spre binele și mulțămirea tuturor popōrelor
din țară.

Acum mai cu samă, după ce contele
Tisza a stăpānit țara cāte va luni, deși a
avut puțin de muncă, a fost totuși de ajuns,
ca astăzi să fim mai puțin optimiști și mai
puțin mulțumiți. Și *Tisza*, dar mai cu samă
ministru *Berzeviczy* au căutat prilej să inter-
preteze, enunțaițiunile din vorbirea de pro-
gram — pe placul și gustul celor mai ra-
dicali șovinisti și să-i asigure pe acestia,
că politica actualului guvern — în chestia
de naționalități — este aceeași cu a guver-
nelor anteriorē. Aceeași tradiție, decī
aceeași pornire agresivă, aceeași ură față
de noi. Iar faptele? Puține ce-i drept, dar
totuși cāte va procese de presă; o mărturie
vie a iubirei cu care guvernul vrea să ne
ocroteze drepturile nōstre și vrea să ne
fericēscă.

Ași dori să mă înșel, ca peste puțin
timp să pot serie cu mai mult optimism.

Dacă înse *Tisza* ar vrea ca în inte-
resul statului și chiar în interesul bine pri-
ceput al magiarimeii, să mulțămēscă cel
puțin în parte popōrele țării, atunci să nu
întărie a să emancipa de sub terōrea șo-
vinistilor din Pesta. Și încă ceva. Dacā
contele *Tisza* vrea ca în faptele și acțiunile
lui să fie loial și just, să nu uite pe un
moment că el nu este fișpanul unui comitat
de pe pusta Ungariei, nici prim-ministrul
magiarimeii, ci al unei țări poliglote.

Iar dacā *Tisza*, fie că așa-i dietēză
sentimentul, fie că așa-i poranca șovinistilor
neînfrānați, va continua să pasēscă pe urma
antecesorilor săi, muncă zādārnică a sevārșit.

Fără pacificarea și mulțămirea deplină
a tuturor popōrelor de aci, tōtă năsuința
guvernelor de a întări magiarimea și a
consolida statul, este o clădire fără temelie
solidă, care la primul vîntuleț — fie cāt de
nevoiaș — să prăbușeste ca o cetate
de hārtie.

Dr. Ludovic Csato.

REVISTE.

Afaceri interne. Ministrul de rēs-
boiū a prezentat dietei un proiect de
lege, prin care se înființēză peste o mie
de stipendii militare; celea mai multe
vor fi la școlile de cadeti (800) și celea
mai mari (1600 cor.) la Academiile
militare

Contele *Hédervāry*, fost ministru
president a fost numit ministru a latere.
Numirea acēsta a deșteptat mare fur-
tună în partidele opozițiionale, cari au

propus ca numirea să nu fie luată la cunoștință, fiindcă, aceleași impregiurări politice, cari au cauzat căderea din presidenție a lui Héderváry, aceleași sint și azi; și acela care n'a putut să apere națiunea și drepturile ei ca fost ministru president, nu le va pute nici ca ministru pe lângă persoana Maiestății Sale.

În fața cerbicoșiei opoziției, min. Tisza a amenințat, că va folosi mijloacele extreme, și a depus pe masa dietei proiectul pentru reforma regulamentului casei. În ședința de Joi spre surprinderea tuturor s'a făcut pace. Opoziția a încetat cu lupta, iar ministrul și-a retras proiectele. Tote ziarele de azi iubilează pentru încetarea obstrucției.

Roma. Dr. Boissarie se numește medicul cel vestit din Lourdes. Mai în iarnă a dat o circulară către toți medicii catolici franceși, prin care îi îndemna să iee parte la peregrinajul, ce-l vor face la Roma cu ocaziunea iubileului Imaculatei. Scopul peregrinajului e să arete lumii, că vindecările, ce se întâmplă în Lourdes, nu se pot ascrie ca rezultate de ale științei medicale, și că medicii cu ocaziunea vindecărilor de felul acesta sint siliți să recunoască în ele o putere supranaturală. Ideea acésta s'a răspândit printre belgiani și italieni, și așa și acestia vor lua parte la peregrinajul acesta, care în programa serbărilor va avé un punct tare interesant, despre relațiunea între teologie și științele medicale.

Programul peregrinajului e deja sfârșit, și Dr. Lapponi a și fost primit în audiență pentru el.

Francia. Dacă Irlandia se numește insula sfinților, cu același drept se poate numi Francia patria sfinților, căci relațiunea acésta e țara, carea a împodobit Biserica cu sfinții cei mai mulți. Am fost încunoscițat pe cetitorii nostri despre procesul de canonizare a feciței Ioana d'Arc. Înainte de ce va fi canonicată acésta, va fi canonicat parochul din Ars (Francia), Ioan Vianey. A fost un prototip de preot și de paroch. Ar fi bine dacă i-ar scrie cineva biografia și românește, să aibă preoții un exemplu viu înaintea ochilor, căci deși a trăit în veacul corupțiunii (al XIX) și-a știut împlini datorința cu vârf.

Germania. Francesii au în Curia Romană un cardinal, pe Mathieu, și Germanii încă ar voi să aibă unul. Este în Roma un cardinal German, Steinhuber, dar acesta nu e în Curie, și după ce e Iesuit, nu-l vrea guvernul

să fie curial, și poate că el să nu vrea mai mult. De aceea se crede, că a umblat în zilele trecute baroul Hertling la Roma, ca să mijlocască la Papa împlinirea dorinței lui Vilhelm II.

Rebelul Ruso-Japones. Ceva nou de pe câmpul de luptă nu este. — Japoneseii sint stăpânii mării și își pot liniștiți debarca miliția aproape în toate părțile Coreei. Naile de război ale Rușilor stau neputincioase în Port-Artur. Pe când Japoneseii se presintă într'un chip așa de bine ales întru toate ale lor, până atunci Rușii stau foarte rău. Concentrarea armatei decurge foarte încet, așa că abia la sfârșitul lui Maiu vor pute fi gata de lupta cea mare hotărîtore. Părăsesc toate terenurile și se retrag așteptând să se adune cu toții. Chiar și Port-Artur, cea mai puternică fortăreață a lor, sint siliți se o predeie Japoneseilor. — În armata din garnisiune domnesce neorinduiala.

Cea mai sensatională știre e, că Împăratul tuturor Rușilor va depune chestia conflictului dintre Rusia și Japonia înaintea tribunalului de pace din Haaga, și va primi hotărârile aceluia. E ceva unic în istoria poporilor, că conflicte de aceste să se pună în mâna tribunalelor de pace internaționale atunci când ostirile dușmane sint postate în linie de război, trebuind ast fel se renunțe de la ademenitoriul gând al unei cununi de lauri de învingători.

Țarul se teme de sfârșitul acestui război, căci judecând după întâmplările de până acuma, Rușii au pierdut formal începutul, și nu e eschisă posibilitatea, că nu vor pierde și sfârșitul, cu atât mai virtos că Chinesii încă se mișcă. În cazul acesta auctoritatea lor e păpată în Asia pentru tot de una.

Cum stăm atunci cu unirea tuturor Sclavilor? Ideea acésta, în cazul unei pierderi în Asia, rămâne pe un timp lung atârnată în aer, de care nu se vor pute atinge se o intruzeze. Țarul Nicolae vede, că nefericirea din Asia va aduce o alta nefericire în Balcani, și ca să se ferescă de nenorocire cantă refugiu la pace.

SINOD ARCHIDIECESAN.

— O propunere. —

Tract. Dergei, luna lui Martie.

Așa dară mult doritul și de toți așteptatul sinod archidieceșan se va ține în frumoasa luna Maiu. — Timp potrivit într-adevăr.

În frumoasa luna Maiu, când totul în natură să destăpă la o nouă viață, totul să mișcă și înverdească. — Frumoasa luna lui Maiu să-ne trezescă și pe noi din somnul cel de morțe, să ne deștepte la o nouă

viață, să rupem cu trecutul cel păcătos să dăm dovadă că vom a trăi.

Multe chestii de viață va avea sinodul să desbată — discute, se delibereze chestii de la care va atârna viitorul bisericii noastre.

Cred că chestia de căpeteniă va fi: chestia ameliorării stării preoților, chestie într-adevăr de viață, de la care atârna viitorul bisericii. Vedem pe toate terenurile vieții publice îmbunătățire. Vedem că la toți oficiantii statului li-se mărește plățile; la alții li-s proiectate. Numai noi preoții greco-catolici sintem remași în urmă, de noi numai nu au grije. Sintem uitați din bunăvoința catolicilor, că ôre cândva să ne întindă și nouă o sfărmatură ce ar cădea de pe masa bogățiilor, când? „ad calendas grecas.“

Dar în fine cred că deși catolicii nu vor face, și pentru noi va răsări cât de târziu mult dorita congruă.

Că nu asta este chestia care mă preocupă, nu asta este scopul scrisorii mele. Este alt ceva, la ceea ce țintesc, și anume:

Sinodul să hotărască înființarea unei „Reuniuni de înmormintare“ a preoților și preoteselor din archidieceșă; dar nu numai să hotărască, ci din sinul membrilor sinodali să se alégă și constituie un Comitet, care să pregătască statute, să le susternă spre întărire cu un cuvânt să facă toate pregătirile ca reuniune în timpul cel mai scurt să-și începă activitatea.

Idea acésta salutară au mai fost ventilată și pusă în discuția chiar și în preșutul nostru ziar „Unirea; și încă de un bărbat distins, de avocatul nostru Dr Tripou, și care și azi ca bărbat iscusit și specialist în înființarea de reuniuni, cred că ne va sta la dispoziția, când lipsa ar cere a ne da unele povețe și îndrumări, ma se va ținea mândru, va face totul, ca reuniune să se pună în lucrare în timpul cel mai scurt.

Cred că e superflu a înșira și arăta folosul unei atare reuniuni în sinul preoției noastre; folosul neprețuit, ce-l va avea. — Vedem cât de frumos să ajută toate clasele societății omenești, prin înființarea de tot felul de reuniuni, da apoi noi preoții pe lângă jertfa puțină, cât de bine ne am pute ajuta.

După a mea părere discuția aici nu are loc, fără la lucru numai, ca idea trup să se facă.

Deci fraților!! Ușor — foarte ușor ne putem ajuta pe asta cale în cas de „nenorocire“ numai voința, mai mult voința, cum s-au exprimat un confrate în „Unirea“ și eu tare cred că voință vom și pute realiza intenția noastră.

Îată fraților, o chestie vitală, o chestie care trebuie să ne preocupe. La lucru deci, să nu lăsăm ideea salutară din mână să facem ca reuniunea să înflorască și rôde înbelșugate să aducă.

Dee Dumnezeu!!

I. S.

Rugare.

Toți restanțierii sunt rugați, ca să ne trimită abonamentul, pentru ca și noi să ne putem face datorința cel puțin față de tipografie.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Credinciosul din comuna noastră Nicolae Rămpă jun. condus de iubirea și zelul său față de preot și biserică, vedând că porțiunea canonică necesară pentru susținerea preotului e puțină, din al său proprie a donat pe sava preotului local, în folosință pe trei ani, un loc arătoriu în estensiune de 700⁰. Subscribul își ține de o plăcută datorință de a-și exprima și pe calea aceasta cele mai sincere mulțămite față de marimosul donator pentru fapta-l vrednică de imitat, dorindu-i viață îndelungată, ca se mai potă aduce încă multe jertfe pentru preot și biserică. Șeica-mică în 17 Februar 1904. *Virgil Stanciu*, adm. par. local.

Casina română din Blăș, duminică în 28 Februar a. c. și-a ținut adunarea generală, sub prezidiul D-nului canonic *Dr. Augustin Bunea*. Adunarea s'a ținut în noul și spațiosul local, care face cinste inteligenței noastre. D-nul *Fl. C. Domaș*, zelosul secretar, prezintă raportul detaliat al activității comitetului, și amintesc mijlocele prin care acesta s'a născut, să facă din Casina un centru de înțâlnire, de schimbare a ideilor, de propagare a cunoștințelor; un loc unde cei oboseți de muncă spirituală să-și afie recrearea potrivită. Numărul membrilor a crescut. Raportând cassarul, D-nul *Ioan Fodor*, prezintă proiectul de budget al anului 1904, care la intrate arată un plus de 200 corone. S'a completat oficiul de vicepreședinte, devenit vacant prin numirea de episcop la Lugos a Ilustr. Sale *Dr. Vasile Hossu*, ales a fost d-nul *Iunio Br. Hodoșiu*, directorul institutului „Patria.” Tot cu acesta ocaziune, adunarea generală hotărî, să-l felicite pe Ilustr. Sa *Dr. Vasile Hossu*, Episcopul Lugosului, mulțumindu-i pentru bunele servicii, ce le-a făcut Casinei în timpul cât a fost în Blăș.

Reuniunea femeilor române gr. cat. din Blăș. Tot duminică în 28 Februar a. c. și-a ținut Reuniunea femeilor din loc, adunarea generală a XXVII-a. Adunarea prezidată de Dna Elena Nestor, s'a ținut în frumosul local al Casinei, și a fost binecercetată. Secretarul *Dr. A. Chetiann* a prezentat raportul Comitetului, în el constată înaintarea ce o face Reuniunea zi de zi; arată progresul obținut în timpul din urmă prin convenirile sociale și prin conferențele ținute în acelea, apoi prin seratele literari. A progresat Reuniunea și în privința materială zice raportul, anume, averea ei la finea anului 1903 fu de 10.196 corone. Pe lângă aceasta administrează 3 fundațiuni, toate cu scopul ca să ajute fetițele de la școala din Blăș. Pentru anul scol. 1904/5 îi stau la dispoziție spre acel scop 500 cor.

Hotelul „Univers“

trecut în proprietatea dlui

CAROL NAGY,

reparat și aranjat radical și iluminat cu

— lumină Auer —

se recomandă atențiunii publicului, ce cercetază orașul nostru.

Mâncări gustușe,

Beutură bună,

serviciu prompt,

— prețuri moderate. —

S'a făcut cu asta ocaziune o propunere, foarte salutară, anume considerând referințele noastre din Blăș și lipsa unei eroitose pricepute, să se ajute și califice o copilă istetă în măiestria de a croi și cose haine femeiești. — S'a înscris ca membri ai Reuniunii: Doina ved. *Elena Pop n. Maniș* și D-șora *Livia Pop*.

De la Alba-Iulia primim o scrisore mai lungă din care estragem notița, ca reuniunea de cetire și cântări a meseriașilor și-a ținut la 7 crt. adunarea generală cu care ocazie s'a ales de vicepreș. învătătorul *Ioan Pampus*, întemeietorul reuniunii, dar care din pricina unor certe interne s'a retrăsese. Se speră că reuniunea aceasta a cărei președinte e protop. *Ioan Teculescu* va prospera grabnic în viitor sub ast fel de conducători.

† **Ioachim Crișan.** Diocesa de Lugos pierdă țarașii un zelos muncitor în via Domnului. *Ioachim Crișan*, paroch gr. cat. al Zorlentului mare, distr. prot. al Vermesului, se stinsse cu zile. Vineri în 4 k. e. la orele 6 sara, în spitalul grășeneș din loc, între durerile unei periculoase operație, împodobit în suflet cu nemuritoarele mărgăritare ale grației lui. Fiul al Archidieceșei fericiții în Domnul s'a născut la 1840. A absolvat teologia în Blăș la 1864, când fu chirotonit întru preot. A funcționat în Archidieceșă până la 1883, când trecând în diocesa Lugosului fu numit paroch în Cigmău. de unde în 1896 primi parochia Zorlentului mare și fu distins cu titlul de asesor consistorial. Nu insist asupra meritelor bogate, ce și le-a făcut parochul devotat carierei sale; pe acestea le simțese diocesa și le știu toți cei ce l-au cunoscut mai de aproape, constatez numai, că trecerea lui din viață lașă regrete în urmă. Nimic mai mișcător, ca să privești la preotul român înțins pe catafalca între străini de neam, de parte de vatra lui scumpă. De asupra florii meșteșugite, iar în jur cosciugul e împresurat de o cunună vie împletită cu pietate din cele 4 fete mari și 2 junii de hru nume ai adormitului, din ale căror ochi mărgăritare lunecă pe cadavrul mut și rece. — Preșimea diecesană i-au dat cinstea cuvenită. S'a prezentat și s'a luat parte activă la înmormintare: M. O. D. *George Trăilă* parochul Timișorei, ases. cons.; *Corneliu Teaha* admin. protop. și ases. cons. din Lighet; *Michail Jivanca* admin. par. în Petromani; *Petru Mantean* adm. par. în Parța și clericul Septimiu S. Ionaș. Ca lector a funcționat teologul de an. IV. *Emil V. Degan*. Prohodul s'a făcut duminică d. a. în biserică gr. cat. din suburbiul Fabric, unde corul a cântat melodios, iar cuvîntul funebral cu vervă și cu simțire spus prin roșni M. O. C. *Teaha* a mișcat până la lacrimi inimile publicului numeros. Rămășițele pămîntesci ale regretatului defunct s'a aușdat în cimiterul gr.

cat. din Fabric în pacea sării întunecose. Tatăl dărmă somnul veșnic înstrăinat de mormîntul Mamei iubite. În vreme ce fiil orfanul pribegesc în spre Ardeal purtat de ale lumii valuri. Ce impresii le încatușează inimile în momentul de duioșie, au cănta s'o sci. — Cine se va îndura să pună flori din primăvara în primăvara pe mormînt și cîie-l va stropi cu lacrimi? asta-l ironia sorții! — Timișora în 8 Martie 1904. *Ean*.

Economii cari doresc să albă o recoltă grasă să-și procure semințele de lipsă de la Edmund Mauthner furnisorul curței imp. reg. în Budapesta str. Rottenbiller 33. Firma trimite, la cerere, gratis și franco catalogul său de 226 pag. Prețurile și a semințelor celor mai alese sînt moderate. Cu deosebire sînt de amintit napil de nutreț și diferitele semințuri de cereale.

Oameni desperați, cari de ani de zile au suferit fără să dele de leacul morbului lor, după ce au folosit Fluidul Elsa s'au vindecat de tot, ceea ce se poate dovedi cu miile de epistole de mulțămite, ce se pot vedea la pregătitorul acelei medicine. Toată lumea știe că Fluidul Elsa a lui Feller, vindecă iute și sigur, la cele mai multe morburî, ca d. e. *reuma, umflăturile, morburî de spină, junghiuuri, febrințală, șgărciuuri, batere de inimă, respirație grea, durere de dinți, mirosul greu din gură, slăbirea de ochi, nervositatea, morburî de grumazi, scrofula, răni, înghețare, orbanș etc. etc.* Feller V. Jenő farmacist în Stubica Centrale 82 (com. Zăgráb) trimite pentru 5 corone franco 12 sticle sau 6 sticle mari. Să ne ferim de imitațiuni fără preț care în timpul mai nou s'a pus în circulație sub numele de Fluidul Elsa și Fluidul Gold Elsa.

Cine își iubește grădina și voiesce se aibă cele mai frumoșe flori și mai bune legume. acela se cumpere semințele de la Edmund Mauthner furnisorul curței imp. și reg. în Budapesta str. Rottenbiller 33. La cererese trimite gratis și franco un catalog ilustrat de 226 pag. Catalogul conține afară de cele mai renumite și bune semințuri, și o neîntrecută abundență în cele mai nouș flori și legume.

Necrolog. *Petru Mihályi* deputat dietal cu fiul său *Florentiu Gavril*. *Petru* și fîca sa *Sophia*, cu inima înfrîntă de durere aduc la cunoștință încetarea din viața a prelubitel soție și mamei *Luisa Mihályi* născută *Simon* care după lungi suferințe în etate de 62. ani, trăind în fericită căsătorie 37 ani, și-a dat sufletul ei blînd în mâinile Creatorului Osemintele ei pămîntesci s'au înmormintat după ritul rom. cat. în 7 Martie 1904. la 3 ore d. a. cripta familiară din Saraseu.

Odîhnescă în pace!

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere de credit stă în legătură cu cele mai mari bănci din țară și esoperază

— împrumuturi pe pămînturi și edificii —

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai ieftine interese, și anume pe termen de 10—70 ani cu 2% — 5³/₄%.

Credit personal cu garanți și obligație pe 5—10 ani.

La funcționarii de stat, comitat și oraș, precum și la ofșeri, credit simplu și fără giranți.

— La dorință servim cu informațiuni, rugând marcă postală. —

„PECUNIA“

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Cele două fețe ale lumii.

Povestire prelucrată după L. Wesskirch.

(Continuare.)

În curtea lui Petrea carul de cules sta gata de plecare, încărcat cu cadă mare, bot, vedrițe (ciubărășe) și coșerci; deasupra să clătina mōra de struguri, un fel de mașină de cafă în măsură mărită, pentru că Petrea era și el om de lumea nouă, și mai bine voia, ca strugurii săi să fie măcinați de cât călcați de picioarele flăcăilor din sat. Servitōrea tocmai împărția dejunul între culegători, iar Petrea inhăma caii, cari dau din cōdă și băteau din picioare de nerăbdare.

Îova se apropie șficioasă cu pachetașul ei în mână, și zice încet: „Bună dimineața, Petre!”

Petrea ridică capul: „Bună dimineața, Îovă. Colo pe podilă sînt omenii noștri. În dreapta-i cămară de bucate. Veți de mîncă și tu ceva, apoi te poți apuca de lucru.”

„Dar cum vrei să-ți întocmesc lucrurile, Petre?”

„Ei, d'apoi cum ai făcut anul trecut la voi a casă. O, doră n'o mai scii asta?”

„Ba, da, numai cât fie care om i-și are năravul său.” — „Și Petrea Halău are și mai deosebite năravuri de cât alții” adause ea în gândul său.

Petrea zimbi: „Am tot auzit, că pe cum sci întocmi lucrurile Îova Mărian, nu le mai scie alta.”

Îova se roși ca focul. „Nu trebuie să mă îei în batjocură, Petre.”

„Fă cum gîndesci, că-i bine.” zice el suindu-se în car, unde grămădiră și vre-o șesă culegători printre uneltele din car. Între chiuitul lor porni carul din curte.

Îova i-și puse mîna la ochi, din cari isvoreaș încet lacrimile. Nicî odată, nicî odată nu va mai vedé ea culegătorii veselî ie-ind din curtea ei, mulțămindu-i frumos pentru mîncările bune și pentru banii, ce ea le da pe deasupra de tăbac! Nicî odată nu va mai vedé pe tată-so cu ochi lucitori numerînd vedrele de must din tomne bine-cuvîntate, nicî odată nu va mai trece cu lumina stînsă printre rîndurile de buți din pivniță, unde mustul fierbînd sîfria, de se auzia din grădină.

Lucruri trecute! Și acum nu mai era vreme să-și bată capul cu de aceste. Î-și puse pacul într-un colț a podilei și începe cu grabă a pregăti prînzul, carele trebuia să-l ducă servitōrea afară la nouă ore. După aceea pregăti coșarca cu améza: tăia slănină, curăți cépa, a fiert și câte-va ouă, nu-și uită a pune și sare pe lângă pânea de lipsă și adause și câte-va cutite. Mai puse apoi și două-trei glăgi de vinars de cel bun, ca să le încălzească culegătorilor sîngele, pentru că în locul redicat, unde era via, vîntul de Novembre trăgea cam rece.

I-se părea ciudat Îovei, că la tōte astea nime n'o îndemna, nime n'o opăcia, nu i-se mesteca nime în lucru și nime n'o sfădia. Servitōrea nu era din cele, care face vorbe multe. Zicea numai: „Da, Îovă!” și: „Cum socotesci Îovă!” Alt cum era tăcere în casă ca în biserică. Atunci, veți bine, că-i

ușor a-și ține omul mințile la olaltă și lucrul merge strună. Când se întorse carul, Îova era gata cu tōte și ieși afară cu cel din urmă culegătorii.

Petrea cu botul în spate pășia încet printre rînduri în sus și în jos, mai plecându-se ici și colo la câte un culegătorii, ca să-și pōtă vērșa vedrița plină de struguri în bot. Umplîndu-se botul îl ducea în capul din jos al viiei și-l turna în mōra de struguri, ce era întărită preste cada cea mare. A purta botul, nu-i lucru ușor! În greutăți de câte 20—30 chilo se rostogolesc de odată strugurii din vedrițe în botul din spate ținut preste umeri cu tōrte împletite din fuiōre de cânepă. Trebuie să fie tare, cel-ce cară botul, ca să nu se rōstorne pe spate, când i-se tōrnă strugurii în bot. Lui Petrea așa-i sta de bine la lucrul ăsta. Ca și un chip de aramă așa de nemîșcat sta el, cu pipa cea scurtă în gură, ducîndu-și încet și mereu boturile pline la locul lor.

Îova îndată i-și împărți omenii: doi la rēdul întăiu, doi la al doilea și doi la al treilea. „Și acum băgați de samă, să nu lăsați prea mulți struguri neculeși!”

Strugurii rămași sînt pentru sōraci, numai prea mulți totu-și nu trebuie să rămână. De aceea se mai uită Îova din când în când pe la vițele culese, și unde găsia pēra mulți struguri lăsați, muștra pe culegători, trăgînd cu cōda ochiului spre Petrea, să vadă, că ore placei, ce face ea. ăsta înse își ducea boturile în liniște, ca și când n'ar sci, ce să petrece.

Între culegători era și o fetișōră, Maria o numiau ei. Asta mai că nu culegea, rîdea și glumia cu culegătorii de lângă ea și în vremea asta sta cu mîinile în loc.

„Lucră!” îi zise Îova, trecînd peacolo, dar ceea n'o băgă în samă,

„Pentru lucru capeți bani, nu pentru vorbe,” mai adause Îova „Lucră.”

La acesta fata îi întōrce cu îndrîzire spatele și să pōrtă și mai rău ca mai înainte. Atunci Îova trimete pe băiețandru la capul dincolo a rēndului și pe Maria opuse la copul din cōce, așa cât trebuiau să se pōrte, dacă vreaș să se întălniască.

De cātră sară se duce Îova acasă, să pregătēscă cina, o cină bună. Tocană cu cépa, cārnaț cu curechiu călit și la aceste must, pentru-că pe culegători trebuie să-i țină omul în voie bună, și la cules trebuie să mērgă ceva și pe deasupra. Pe podilă le așternuse masa. Masa era curată. „Dar scii, că iar nu va fi bine,” zicea Îova în gândul său, „că tōte câte le fac io acuma-s greșite și nu-s bune.”

„Așa le făceam noi astea la noi a casă, Petre, dar pōte că nu ai fi vrut, să fie altmîntea,” zice Îova cu sfēlă, când veni Petrea cu cei alăți la masă.

„Îi bine,” zice Petrea și se puse la masă.

„Dar pōte că curechiul ai fi vrut să fie ceva mai acruț? Nu?”

„De unde Bunu-i așa, cumu-i.”

Îovei i-se părea asta mai de necrețut: o zi trecută fără nice o băgarē de vină. Dar prea se grăbise cu lauda zilei.

După cină vine Maria aceea înainte lui Petrea cu plînsōre asupra Îovei. Că Îova

a fost tot de una cu nasul cam pe sus, o scie tōtă lumea, dar acum ar face mai bine să mai lase ceva din fala aceea și să se cam gîndēscă, că cine e. Ea cel puțin nu-și va astupa gura dinaintea unei servitōre a morăresei și așa sub una ca asta ea nu va mai lucra.

„Îi bine,” zice Petrea iară-și, numērîndu-i banii de pe ziua aceea pe masă. „Măne vei lucra la alții.”

(Va urma.)

Cestțiuni liturgice.

I.

Întrebare. E timpul s. Paresimi, în care, afară de Sămbăta când se celebră liturgia S. Ioan Gură de aur și de Dumineca, când se celebră liturgia s. Vasile cel mare, în cele alalte zile e prescrișă liturgia Presanctificatelor sau a s. Gregoriu Dialogul.

În unele locuri acesta nu se observă, ci în tōte zilele, când cere lipsa, se celebră liturgia s. Ioan Gură de aur, așa că mulți preoți cunosc numai după nume liturgia Presanctificatelor și nu ar ști celebra cea s. liturgie.

Este datina acesta introdusă cu consensul auctorității bisericesci ori dōr numai per abusum? Preotul care în zile comune în s. Paresimi celebră liturgia s. Ioan Christostom ore aduce sacrificiu valid ori comite pōcat prin acesta?

Întrebare. „Regula generală a bisericii din Constantinopol se păzesc și în biserică noastră: se face adecă liturgia Înaintesfînțitor numai în Mercurile și Vinerile s. Paresimi, iară în Lunile, Marțile și Joile s. Paresimi nu se face nici o liturgie. Abaterile de la regula acesta, după cum ne spune Tipicul Triodului, sînt următōrele: 1) Nu se face nici o liturgie în sfînta și marea Vineri 2) se face liturgia Înaintesfînțitor în 24. Februaru (Aflarea onoratului Cap al Înaintemergătorului), în 9. Martie (Amintirea sfînțitor 40 de Martiri, cari au suferit martiriū în lacul Sevastiei) și în 24 Martie (Preserbarea Bunei Vestiri), de vor cădē zilele acestea pe Luni, Marți ori Joi din s. Paresim; 3) se mai face liturgia Înaintesfînțitor și Joi în sēptēmăna a 5-a a s. Paresimi (Canonul cel mare); 4) în sfârșit se mai face liturgia Înaintesfînțitor și Luni și Marți în sēptēmăna s. Patimi; 5) se face liturgia s. Ioan Gură de aur în 25 Martie (serbătōrea Bunei Vestiri) de va cădē în ori care din zilele acelea ale s. Paresimi, în cari de altmîntea nu s'ar face nici o liturgie ori s'ar face liturgia Înaintesfînțitor; 6) Joi în sēptēmăna s. Patimi se face liturgia Marelui Vasile.

Așa se inchie în nrul 14. al „Unirii” din 1903. studiul „Liturgia în s. Paresimi”, care l-am publicat în Paresimile anului trecut.

Studiul acela e destul de amănunțit, și așa credem, că el așa zicînd cu colecțiunea canonelor în mână imbie rēspuns deplin la întrebarea de mai la deal.

Nu șu suferi îndōelă, că ori ce liturgie, carea o celebră ori care preot chirotonit,

este *validă*, dacă el păzește cele esențiale ale jertfei liturgice așa, pe cum le-a rinduit Domnul nostru Isus Christos întemeietorului jertfei L. N. Părțile acelea esențiale după învățătura cuprinsă în sfânta Scriptură și în tradiția apostolică sînt materia, forma, ministrul, subiectul și intențiunea de a face, ceea ce face Biserica în s. liturgie, adică de a schimba pâinea și vinul în trupul și sângele Domnului nostru Isus Christos.

Ea este *validă*, ori în care zi s'ar celebra. Dară Mântuitorul, carele a dat Bisericii sale puterea de a fi ispravnicul vieții acesteia celei mai bogate a darului său, i-a dat cu o cale și cu privire la jertfa liturgică puterea de a lega și deslega, adică puterea de a hotărî, quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando să se celebreze sfânta liturgie, și a zis, că cel ce nu ascultă de biserică, să-ți fie tie ca un păgân și vameș. În studiul citat mai la deal „Liturgia în s. Păresimi” se arată destul de limpede legislațiunea Bisericii răsăritene referitoare la celebrarea sfintei liturgii în Păresimi. Era din cele desfășurate aci se vede erăși limpede, că păcătuiesc greș aceia, carele nu păzește canoanele acelea referitoare la celebrarea sfintei liturgii în Păresimi, cu toate că liturgia celebrată de dînsul e validă.

Cum s'a introdus așa dară obiceiul, că în unele părți ale bisericii noastre se

celebrează liturgia s. Ioan Gură de aur în toate zilele s. Păresimi, când cere lipsa? Cel ce a pus întrebarea de mai la deal, și-a uitat, să spună, ce a înțeles cu cuvintele „când cere lipsa.” Ni-se pare înse, că sensul cuvintelor acestora intenționat de dînsul este: „când dorește vre un creștin, să i-se celebreze o sfântă liturgie.” Dară are oare dorința vre unul creștin putere așa de mare, cât ea să abroge vre o lege bisericăscă? Dora s'ar fi gătat cu totă puterea legislativă a bisericii, dacă de la dorința unuia ori altuia dintre creștini ar atirna aceea, că oare să mai oblige ori nu legea bisericăscă. Lumineze-și fiesce care preot pe credincioșii săi, să nu dorească lucruri, cari nu le permite legea bisericii. — Era cum s'a introdus totuși obiceiul acela? El a bună samă nu s'a introdus cu consensul auctorității bisericăscă; nicăiriia nu se află nici o rîdnelă a bisericii, carea să fie derogat măcar dispozițiilor acelor canoane, cari statoresc regula de mai la deal referitoare la celebrarea sfintei liturgii în Păresimi. Urmază deci, că obiceiul acela s'a introdus numai *per abusum*.

Am întinde pôte prea tare vorba, dacă am cerca, să dezvoltăm motivele abuzului acestuia, și — pôte că am și supăra pe unul ori pe altul, căci adevărul, bietul de el are slăbiciunea, că dacă îl spui, superi.

De aceea închiâm mai observând numai aceea, că dacă mulți preoți cunosc numai după nume liturgia înaintesfințilo, această nu le servește spre laudă. Ei învețe-și isprăvnicia.

(Va urma).

BIBLIOGRAFIE.

A arătat:

Prof. Dr. Elefterescu: *Despre prietenia saă amiciei*, 27 pag. prețul 30 bani.

Dr. Elefterescu: *Despre beuturi și relele alcoolismului în poporul nostru*, conferință ținută la societatea culturală „familia”, pag. 32.

Posta redacțiunii.

„din colona frumoșilor.” Regretăm că nu văm putea împlini rugarea. Scrisori anonime nu publicăm, nici chiar de la o fică a Patriei române.

N. S. în Arad. Nu putem publica avizul D-tale, fiindcă nu ți-ai împlinit datorița de a speda redacții un es. din opul, pe care acum ai de gând să-l publici în ediție scolară.

I. B. Începutul articolului nu l-am primit; e probabil în nr. 46. Rîndul trecut era un singur ziar și de desupt însemnat cu cerusa numele ziarului ce ne-ai spedit cu un mare semn a întrebării.

Z. P. Aveți dreptate, s'a comis o greșală regretabilă.

Editor și redactor răspunător:
Aurel C. Domșa.

(29) 19—20

Fundat în anul 1789.

ERNEST KRICKL & SCHWEIGER,

literanți de curte ces. și reg. pentru materie de mătășă și ornamente sacre.

Viena I. Kohlmarkt 2.
„la perambul alb”.

Recomandă

ornamentele sacre, pregătite strict după ritul grec, ca de es. falone, diaconale, sticharii, saccos, omofor, epigonation, mitre, mandii, plascanice, baldachine, prapori etc. cum și toate utensiile și vasele sacre de metal, ca disc, ciboriu, cruce, chivot, artoclasie, tricheriu și dicheriu, candelite, candelabre etc. toate pregătite solid și cu prețul cel mai ieftin de fabrică.

Cataloge ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.

TELEGRAMĂ!!!

Cel mai mare asortiment în vestimente pentru Domni și Dămine, cu o croitorie proprie modern aranjată.

Comandele după măsură, se execută din **materie din țară și străinătate**, cu un preț moderat, și se pregătesc după cel mai bun și mai modern fasson.

La comandele din jur, eventual dacă mai mulți inși la oaltă vor face o comandă de cel puțin 100 cor. imi trimit agentul meu cu colecțiunea de mustre.

În urma deosebitei prestațiuni în preț și executare, i-se oferă unui fie-căruia buna ocașiune să se îmbrace bine, modern și ieftin.

De binevoitorul sprijin rugându-mă sum

Cu stimă:

(14) 1—6

B. Ascher.

— Mare deposit de vestimente pentru domni, dămine, — deposit de cămeși, pălării și cufere. —

Medieș—Medgyes.

A apărut

CÂNTECE Poesii lirice

de Emil Sabo profesor.

Prețul 1 corónă.

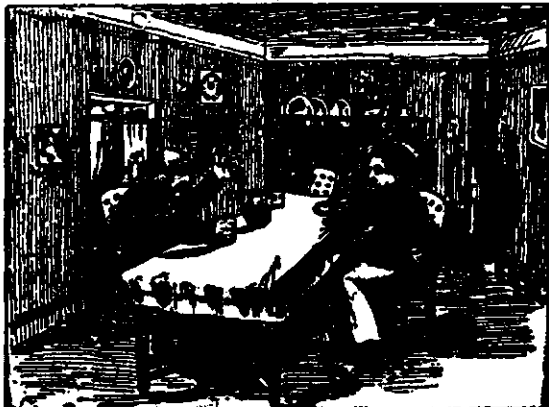
La cununie în gura morții!

Istorie adevărată povestită de Ioan Sinnreich, în Comarom-Tarián (reproducerea oprită).

Era după secerat când într-o Duminecă după amiază cu bătrânul învățator ședeam sub un arbore, a cărui povestiri tot de una le ascultam cu plăcere. Cu ocaziunea aceasta ne-a povestit despre amicul său.

Francisc avutul — așa zice — a fost ude și om tare plăcut; dintre cele 2 fete ce avea una Maria de 18 ani în timpul acesta să găta să se mărite după fiul avutului neguțator de vite Martin.

A doua fată bolnăvicioasă era o copilă de 14 ani care deja din copilărie suferea de reumă, mânilor și picioarelor ei tot de una erau umflate. Afară de aceea durere de cap, bateremare de inimă și amețeli o chinuiau încontinuu și fiind că zăcea tot în pat nici apetit nu avea.

A zis: învățătorul mie pretin vechit el să-mi fie martor, nime altul!

— Avutul nu a cruțat banii ca să-și însănătoșeze fata, durere înse că nu au folosit nimic. Înainte de acesta cu 3 ani, când fata cea mai mare Maria ar fi trebuit să se mărite, Francisc bogatul nici el nu scie pe cine să aleagă martori de cununie fără ca să supere pe vre unul dintre vecini, pentru că pe avutul toți îl iubeau.

Atunci i-am venit în mințe eu și timpul acela frumos ce l'am petrecut laolaltă în miliție. Se sfătuia cu muere-sa asupra alegerii martorelui, zise: „învățătorul mi amic vechi acesta va fi martorele, nime altul.“ Cugetul acesta numai Dumnezeu i-l așoptit.

În fine ziua ospetului a sosit. Din întreagă împrejurimea sa adunat ospetii. În biserică preotul a ținut o vorbire pătunzătoare; apoi pe lângă muzică am plecat către casă, unde apoi pe lângă vin, muzică și joc a fost o petrecere bună.

În curând s'a ivit tulburare mare. Francisc avutul ca lovit de fulger a picat la pământ, tot trupul îi tremura și fața îi era sdrobotită.

Muzica a încetat, și ospetii înmărmuriți stăteau în jur. Immediat au deschis ferestrele, și l'au spelat cu apă și oțet, dar în zădar. Femeiele și fetele între strigăte își smulgeau părul de desperare. O privește înfiorătoare și eu stam neputând ajutanimic pe neputincios. Numai de cât îmi vine o idee mântuitoare și zic soției mele: „Dă-mi de aici o sticlă cu Elsa-Fluid de alui Feller, ceea sigur ar ajuta.“ Soția mea numai de cât a început a căuta prin posunare și spre norocire a aflat 2 sticle; numai de cât am ingenușiat lângă Francisc l'am freat pe deasupra inimii, capul și vre-o câte-va picături i-am turnat și în gură. Prietinel Francisc și-a deschis numai de cât ochii și șopti: „încă, încă!“ Iam mai dat încă 10 picuri, după cari s'a simțit și mai bine, așa că s'a putut scula. Toți plângeau de bucurie.

Prietinul Francisc și-a deschis numai de cât ochii și șopti „încă, încă!“

Ospetii s'a continuat apoi în voie bună, și au beut ospetii în sănătatea lui Feller V. Jenő, care a pregătit Elsa-Fluidul. După un ceas stăpânul casei s'a simțit foarte bine. — Toți ospetii mă întrebau, că de unde mi-am câștigat miraculosul Elsa-Fluid, la ce le-am povestit apoi cum corporalul Hoffer, era așa

de morbos de stomac, de greață, nu avea poftă de mâncare, și pe lângă aceea avea vătămătură și junghiuri că i dase drumul de la miliție. Nici acasă înse nu s'a simțit mai bine, slăbia pe zi ce mergea, avea colică și dureri prin piept. A folosit o mulțime de spirturi, fluide, despre cari cetise prin calendare, dar nu i-a folosit nici unul.

A cetit apoi odată despre Elsa-Fluid și Elsa-Pilule de Feller și-a și comandat de la farmacistul Feller V. din Stubica Centrale 82, 12 sticle de Elsa-Fluid cu 5 cor. și 6 scutule de Elsa-pilule cu 4 corone. Spesele de postă însuși farmacistul le-a plătit. Pe zi de 3 ori a luat în lapte dulce

câte 20 picuri și cu Elsa fluidul curat pe de-afară și-a freat stomacul, pieptul și peste tot unde simțea durere; din pilulele Elsa pe zi de 2 ori a beut 4 bucăți și starea lui din zi în zi să îmbunătățească, acuma înse e deplin sănătos, și ori și cui pentru ori ce năcasuri numai Elsa-Fluidul și pilulele Elsa a lui

Feller le recomandă. De present în comuna întreagă mai toți folosesc Elsa-Fluidul lui Feller cu deosebire la arsurii, la împunsături și a versatului și limbricilor la copii, și spre vindecarea ochilor slăbiți.

Un om a fost mai orbit și după ce s'a spălat 6 săptămâni cu Elsa-Fluidul lui Feller mestecat cu apă, iar și-a dobândit vederea și vede ca în tinerețe.

Afără de aceea mai folosesc Elsa-Fluidul la scrintituri, la durere de piept, la scuipare de sânge, răgușală, șgârțuri contra asudării, ba și în contra iritării prea mari lipsă de sânge, amestecat cu pilule Elsa și în contra gâlbînării.

Și eu însumi zise mai departe învățătorul numai fluidului Elsa pot mulțumi că că mi bine iară, pentru că înainte de am povesti mie amicul Hoffer despre adevăratul Elsa-Fluid am cugetat că mai mult în veci nu voi mai vedea așa mi s'au fost slăbit ochii.

Pretinul Francisc numai de cât și-a procurat de la Feller V. Jenő apotecariu

Stubica, Centrale Nr. 82 (comit. Zagrab) și după câte-va săptămâni și fata cea mai tineră s'a însănătoșat deplin. Acuma în semn de mulțumită cumpără pe săptămână 1 tuțet cu 5 cor. pentru șeraci.

Încă și din ospetii cari au venit la ospetii mntii au procurat Elsa-Fluidul și pilulele Feller, ajungând succese bune

chiar și la scrofulii, influență, catar și cu deosebire la durere de dinți.

Acosta este narațiunea învățătorului bătrân și pe care cu puțină înaintă mi-a povestit-o un amic. Da sine să înțelege, că și eu am procurat Elsa-Fluidul lui Feller și așa de sănătos m'am făcut în cât am scris farmacistului mai multe epistole de mulțumire. Lui Andrei Sanveber i-s'a însănătoșat soția de durere de cap și de dinți. Mulierii lui Francisc Goldschmidt la vindecat durerea de stomac. Andrei Hey îl folosește ca medicină generală.

Michail Eichard a avut un prunc care așa era de debil încât puteai zice că e mai mult mort ca viu, atunci i-a dat Elsa-Fluid de la Feller în lapte dulce și acuma așa e de sănătos că toți se miră de el.

Sebestyen Heidinger mai a nebulit de durere de dinți, Elsa-Fluidul însă i-a folosit.

Antoniu Călbach și Bartol Ivan lăuda Elsa-Fluidul în contra durerii de stomac, și Elisabeta Ströli numai cu Elsa-Fluid s'a vindecat de bateremare de inimă.

Încă și omenii sănătoși folosesc Elsa-Fluidul când se spală.

Sum convins că ori cine care procură Elsa Fluidul și va proba în continuu îl va avea și nu s'va mai lipsi de el și-mi va fi recunoscător. Să ne ferim de imitațiuni și se procurăm direct din Stubica, adresa să o scriem precis.

Adevăratul Elsa-Fluid alui Feller.

(Fluidul de esenție de plante cu mires plăcut alui Feller), provăduț cu marca „Elsa“ pe ori ce sticlă și pe ori ce instrucție trebuie să fie marca alăturată cu numele „Elsa“ și subscrierea „Feller.“ În timpul din urmă după ce Elsa-Fluidul se bucură de o trecere foarte

s'au pus în circulație din partea unor speculanți fără conștiință diferite imitațiuni sub numirea de Gold-Else-Fluid, Luisa-Fluid etc. Să ne ferim de ast fel de imitațiuni pentru că numai cel provăduț cu marca „Feller“ este Elsa-fluid veritabil. Comisiunea sanitară a examinat-o și aprobat-o. La espozițiile din Berlin Roma, Londra, Paris și Nizza Fluidul-Elsa alui Feller a fost premiat cu medalie de aur, mai pe urmă a fost decorat cu medalia de argint a ordului crucea roșie din Spania.

Se spedeză cu rambursă ori trimetind banii înainte dimpreună cu instrucția, spesele de

	postă și ladă:	
12 sticle	saū 6 st. duple	5.— cor.
24 "	" 12 "	8.60 "
36 "	" 18 "	12.40 "
48 "	" 24 "	16.— "
60 "	" 30 "	20.— "

Maī puțin de 12 sticle nu se spedeză gratis primesc tot la 12 sticle o sticlă de Elsa Fluid.

Numai Elsa-Fluidul lui Feller e bun. E consult să se comande recomandat.

La Elsa-Fluidul se recomandă, ca cel mai bun mijloc laxativ pilulele Elsa Rebarbara de Feller. Cu totul ne-strictăciose. Efect sigur și iute. Nu rodoce dureri, face poftă de mâncare. ajută mistuirea, curățește stomacul. O legătură (6 tegule) cu instrucțiunea 4 cor. franco. Nenumărate epistole de recunoscință.

Adevăratul prav de insecte cu marca „Elsa.“ Acest prav omoră insectele stricăciose de prin case, grădine grajduri, vii cum is d. e. muscele, puceii, moliele, păduchii, stelnițele, furnicele etc.

Prin folosirea acestui prav să cruță foarte mult și fiind efectul lui admirabil să recomandă cu totă căldura. 1 tegulă 1 cor. dacă se comandă de odată cu Elsa-Fluid, la din contră singur costă 5 cor. franco.

S. D. FELLER V. JENŐ, farmacist în Stubica,

Centrale 82. cot. Zagrab.

Elsa-Fluid are mare efect la durere de cap, țiuirea urechilor, la dureri de dinți și stomac, la răni cu un cuvânt la or ce morb. —

GEORGE KIRÁLY, Szt.-Lőrincz (com. Baranya).

Elsa-Fluidul D-tale e un escelent medicament de casă, care zilnic ajută foarte mult la neorinduile și schimbările vieții.

Med. Dr. JOSIF ESTMEISTER, medic Wildenau, posta Aspach, Innkreis Tirol.

8 (2—2)

N o ũ!

Lampă electrică de busunar

cu mecanism american

— indispensabilă pentru ori ce economie casnică. —

Se poate purta și în busunar, e durabilă, comodă și corespunzătoare.

La fie care e de lipsă pentru luminarea chiliei, treptelor, ambitelor și locăliților laterale.

Pentru ofițeri la exerciții, pădurarilor și vânătorilor pentru serviciu de noapte e tare acomodată; pentru turiști sunt indispensabile, pentru medici și moșe cu ocaziunea vizitelor de noapte. În fabrici, mori, pivnițe și depozite unde se păstrează materii explozive, sunt de mare însemnătate, pentru călători ce sosesc noaptea sunt neprețuite. Pentru economie este o bucurie. Nu sunt în urma ei picături de lumină pe padiment și covore. Pe proprietari și economi îi păzește de atacuri și foc; cu acesta te poți sui și noaptea în poame și se păstrează nutrețul. — E sigură contra focului. Se poate tolosi de mai multe mii de ori și dacă cu timpul arde stratul, pentru 1.20 cor. subministrăm altul nou. **Prețul 4 cor.**

Cu reflector și linte măritoare executată foarte fin cu 5 cor.

— **Strat de rezervă corone 1.20.** —

Se trimit cu rambursă de

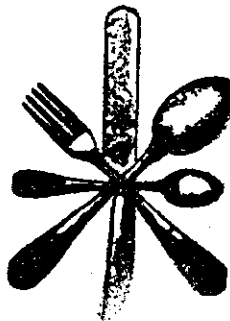
Stabilimentul Central al lui IOSIF AUFFENBERG

BUDAPEST, Strada Proféta 5.

(56) 10—10

Un cântar de bucătărie

— **gratis!** —

Din magazinul meu prea încărcat cu marfă trimit pe lângă prețuri necreștute de ieftine

articolele mele din argint de Mexico renumiți în totă lumea și foarte plăcuți pentru soliditatea lor și anume:

6 cuite de masă 6 furcuțe de masă
6 linguri de masă 12 lingurițe de cafea

6 cuite de deseri 6 furculițe de deseri 1 lingură pentru zamă 1 lingură pentru lapte 2 sfoșnice de masă, elegante, de salon, toate din argint de Mexico,

46 bucăți toate la oaltă numai 6 fl. 50.

Pe lângă acestea se adaugă gratis la fie care comanda un cântar de bucătărie, care măsoară precis până la 12¹/₂ kilograme, despre ce garantez.

Argintul de Mexico este un metal întreg alb, și pe din lăuntru, despre a cărui durabilitate și calitate escelentă ieșu garantez pe 25 ani.

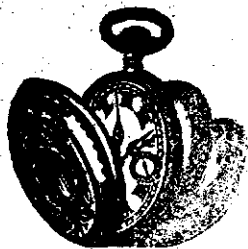
Expedarea să face din magazinul european pe lângă trimiterea înainte a prețului ori pe lângă rambursă.

Iosif Aufferberg's Centrale

Budapesta VI., Strada Proféta 5.

Comandele se trimit spedând banii înainte sau contra ramburs.

57 10—10

(44) 16—20

30 zile se lasă spre probă.

Din încredințarea renumiților fabricanți de ceasuri americane Scott John, Mar-

litt și Holzer, cari voiesc să-și facă oopunare fabricatele lor și în Europa și se deo curs mai mare sistemul de ceasuri Roskopf Markt. se trimite contra ramburs cri trimitând înainte

2.80 fl.

Un escelent ceas de busunar Auker Remontoir „Patent Scott Watch” cu o construcție masivă de 36 ore cu un aparat de precisiune. Cu față de email. Se dă garanță de 5 ani. (La fie care ceas se dă gratuit 1 lanț aurit și articole de reclan.)

Celor ce nu le convine li se retrimite banii.

M. I. HOLZER

mare deposit de ceasuri și juvaere.

(Austria) Krakovia Dietelgasse 66

Liferanțul oficialilor de stat.

Prețuranturi se trimit la cerere

gratis și franco.

Se caută agenți.

Anunțul se poate reproduce.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA”

— întemeiată la anul 1868 —

în Sibiiu, strada Cîsnădiei nr. 5 (edificiile proprii),

asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune, edificii de ori ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții, asigurări de zestre, de copii, rente, pe viață etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială, cu finea anului 1900: **1.303.572 cor. 15 bani.**

Valori asigurate contra incendiului: **72,420.299 corone.** Capitale asigurate asupra vieții: **9,248.543 corone.**

Pentru despăgubiri de incendii **3,003.550 c.** pentru capitale asigurate pe viață **2,738.793 c.**

Oferte și ori ce informațiuni se pot primi de la:

Direcțiune în Sibiiu, str. Cîsnădiei nr. 5, et. I., curtea I., precum și de la subagenții din toate comunele mai mari.

Agenturi principale:

în Arad, Brașov, Cașovia, Cluș, Timișora și Făgăraș.

(5) 46—52